

A person with short brown hair, wearing a red and black plaid blanket and red socks, is sitting on a windowsill. They are looking out of a large window at a cityscape covered in snow. The scene is dimly lit, suggesting dusk or dawn. The text is overlaid on the left side of the image.

Handlingsplan - Vold og overgrep i nære relasjoner

2022-2025

Vedtatt i kommunestyret 24.02.22

**Jevnaker
kommune**

Innhold

Hva vil kommunen med denne planen?	3
Bakgrunn og forankring.....	3
Hva er vold i nære relasjoner?	4
Omfang	6
Hvem er sårbare?	7
Forebygge – Avdekke – Handle	9
Når har du plikt til å handle?	10
Ved mistanke om vold og overgrep mot barn – hva gjør jeg når et barn begynner å fortelle?.....	12
Ved mistanke om vold og overgrep mot voksne og eldre.....	13
Krisesenteret	13
Når du som innbygger/medmenneske er bekymret for et barn, ungdom, voksen eller eldre	15
Tiltak for å styrke tjenestene i arbeidet med vold i nære relasjoner	16

Hva vil kommunen med denne planen?

Noen barn, unge, voksne og eldre blir utsatt for vold fra mennesker som skulle gitt dem trygghet. Mange er redde der de skulle være trygge – i familien.

Målet er at alle hjem skal være en arena for trygghet og omsorg, fri for vold.

Denne handlingsplanen skal styrke den kommunale innsatsen mot vold i nære relasjoner. Vold i nære relasjoner er ekstra vanskelig å oppdage. Derfor er det en målsetning at handlingsplanen skal bidra til å skape en kultur for å bry seg med og å bry seg om, slik at vi sammen klarer å stoppe volden og hindre at ny vold oppstår.

Målgruppen for handlingsplanen er alle ansatte i Jevnaker kommune som gjennom sitt arbeid kommer i kontakt med barn, voksne eller eldre som blir utsatt for vold og/eller overgrep.

Samtidig ønsker kommunen at innbyggere som leser planen skal få kunnskap om temaet og hva de kan gjøre ved bekymring (se side 15).

Bakgrunn og forankring

Det er i kommunene folk lever og bor. Kommunene har derfor en viktig oppgave når det gjelder å avdekke og avverge vold, og å gi støtte og behandling til voldsutsatte. De familienære tjenestene har en særlig sentral rolle¹.

Etter norsk lov er kommunen forpliktet til å gi sine innbyggere, herunder voldsutsatte, et forsvarlig tilbud. Når det gjelder kommunale tjenester er sosialtjenesteloven, helse- og omsorgstjenesteloven og barnevernloven sentrale rettighetslover. Videre gir forvaltningsloven utfyllende regler om kommunens opplysnings- og veiledningsplikt.

At mennesker utsettes for vold og overgrep angår oss alle. I regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021) beskrives vold i nære relasjoner som et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. I tillegg til de fysiske skadene volden kan påføre, er det klare sammenhenger mellom vold og psykisk helse.

Vold i nære relasjoner får store konsekvenser for den som rammes, samtidig som det medfører betydelige samfunnsøkonomiske kostnader i form av økt behov for hjelpetiltak i skolen, psykisk og fysisk helsehjelp, barnevernstiltak, krisesentertilbud, sosialhjelp og politibistand².

Samfunnets viktigste oppgave er å beskytte sine borgere. I Norge er vold i nære relasjoner straffbare handlinger på lik linje med vold som skjer i andre sammenhenger og på andre arenaer, jf. Straffeloven §§ 282 og 283.

---

¹ Prop. 12 (2016-2017). Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021).

² Prop. 12 (2016-2017). Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021).

Planen må sees i sammenheng med andre planer og føringer i kommunen:

- Kvalitetsplan Oppvekst og kultur 2022 – 2025
- Strategisk plan Helse og omsorg 2021-2022
- BTI-modellen
- Folkehelseoversikt 2020
- Alkoholpolitisk handlingsplan 2020-2024
- SLT i Jevnaker kommune 2022-20215

Hva er vold i nære relasjoner?

Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får personen til å gjøre noe mot sin vilje eller å slutte å gjøre som den vil.

Per Isdal. Alternativ til vold.

Vold i nære relasjoner er et stort felt, det kan handle om:

- Partnervold
- Mishandling av barn
- Eldrevold
- Ungdomsvold
- Oppdragervold
- Æresrelatert vold (herunder tvangsekteskap og kjønnslemlestelse)
- Økonomisk vold

Med «nære» relasjoner menes:

I straffelovens § 282 defineres nære relasjoner som “nåværende eller tidligere ektefelle eller samboer, nåværende eller tidligere ektefelles eller samboers slektning i rett nedstigende linje, slektning i rett oppstigende linje, noen i sin husstand eller noen i sin omsorg.”

Det vil si at nære relasjoner også omfatter søsken, barn, foreldre, besteforeldre og barnebarn. I den nasjonale veiviseren “Dinutvei” inkluderes også storfamilie, partner, kjærestereelasjoner og bofelleskap som nære relasjoner.

Mange ønsker imidlertid å utvide begrepet «vold i nære relasjoner», fordi vold og seksuelle overgrep også kan skje i andre sosiale relasjoner som verken er familie eller fremmede. Eksempler er langvarige omsorgs- og pleierelasjoner og nære vennskapsbånd³.

---

³ <https://dinutvei.no/vold-i-naere-relasjoner/hva-er-vold-definisjoner/>

**Vold i nære relasjoner kan komme til uttrykk på ulike måter.
Volden har ingen aldersgrense og bestemmes ikke av kjønn.**

Ulike former for vold:

- **Fysisk vold**, som slag, spark, bitt, kvelertak, holding, vri armen, ørefik, klyping
- Psykisk vold, som trusler, trakassering, krenkelser, utestengelse, kontrollerende atferd, overvåking, sjalusi
- **Materiell vold**, som å knuse eller kaste ting, slå i vegg/dør
- **Latent vold**, som «går på nåler», er på vakt, venter på volden
- **Rusrelatert vold**. Ruspåvirkede er mer tilbøyelige til å utøve vold og har større risiko for å bli utsatt for vold
- Å være vitne til vold er skadelig på lik linje som å bli utsatt for vold

Seksuell vold/seksuelle overgrep

Seksuelle overgrep vil si alle seksuelle handlinger uten samtykke fra begge parter som bygger på tvang eller trusler om å skade den utsatte eller andre som står vedkommende nær, eller hvis den utsatte er så beruset at vedkommende ikke kan samtykke eller stoppe handlingen. Seksuelle overgrep kan også være basert på misbruk av avhengighetsrelasjon (misbruk av overmaktsforhold og lignende). I tillegg innebefatter det alle seksuelle handlinger utført av en voksen mot et barn under 16 år. Voldtekt kan være samleie, oral- eller analsex, å putte fingre eller objekter i vagina eller anus. Andre former for seksuelle overgrep kan være berøring og beføling av egne eller den andres kjønnsorganer, blotting, tvang til å se porno eller andre krenkende handlinger⁴.

En bør være oppmerksom på at vold i nære relasjoner blant ungdom i sine første kjærestere relasjoner ofte dreier seg om sex og intimitet, og at volden ofte utføres via digitale medier. Det kan for eksempel være press om seksuelle bilder og meldinger (sexting), hevnporno, kontroll via Facebook, eller sporing via mobilen og andre sosiale medier⁵.

Seksuelle overgrep mot barn og unge

Seksuelle overgrep innebærer at barn eller unge blir involvert i seksuell aktivitet som de utviklingsmessig ikke er i stand til å forstå og heller ikke kan gi samtykke til. All seksuell kontakt med barn under 16 år er forbudt etter norsk lov. Med incest menes seksuell omgang mellom nære familiemedlemmer i nedstigende eller horisontal linje, eller mellom en voksen i en foreldrerolle og et barn, en definisjon som også omfatter ste- og adoptivforeldre⁶.

---

⁴ <https://voldsveileder.nkvts.no/innhold/vold-og-overgrep-mot-voksne-og-eldre/hva-er-vold-naere-relasjoner/ulike-former-vold-og-overgrep/>

⁵ <https://voldsveileder.nkvts.no/innhold/vold-og-overgrep-mot-voksne-og-eldre/hva-er-vold-naere-relasjoner/ulike-former-vold-og-overgrep/>

⁶ <https://voldsveileder.nkvts.no/innhold/vold-og-overgrep-mot-voksne-og-eldre/hva-er-vold-naere-relasjoner/ulike-former-vold-og-overgrep/>

Digital vold

Digital vold er mer en arena for å utøve vold framfor en egen form for vold og omfatter mange av de ovennevnte formene for vold og overgrep. Det kan dreie seg om trusler og trakassering via meldinger, overvåking og kontroll via mobiltelefon eller sosiale medier, eller stygge meldinger postet på nett. Digital vold innbefatter også trusler, trakassering og seksuelle overgrep som følge av kontakt etablert på nett⁷.

Kjønnslemlestelse

Kjønnslemlestelse kjennetegnes ved alle typer inngrep der ytre kvinnelige kjønnsorgan påføres varige forandringer eller skader, og der inngrepet foretas av andre årsaker enn medisinske. Kjønnslemlestelse kan ha store helsemessige konsekvenser, både akutt og ved utvikling av kroniske underlivsplager.

Begrepet kjønnslemlestelse kan oppfattes ulikt og i dialog ved en bekymring kan det være mer naturlig å omtale inngrepet som omskjæring.

Kjønnslemlestelse og tvangsekteskap hører inn under «vold i nære relasjoner» og er ulovlige handlinger i Norge.

Omfang

Vold i nære relasjoner rammer mange. Omtrent tre av ti jenter og fire av ti gutter har opplevd minst en volds- eller overgrepshendelse gjennom barndommen. Blant voksne har rundt 15 prosent opplevd mindre alvorlig vold fra partner (menn og kvinner), mens omtrent seks prosent kvinner har opplevd alvorlig vold fra partner. En av ti kvinner opplever å bli voldtatt i løpet av livet⁸.

Vold i nære relasjoner har særtrekk som skiller den fra annen vold. Den utøves ofte i det skjulte og de som berøres er betydningsfulle i hverandres liv. Selv om volden skulle være synlig, vegrer mange seg for å gripe inn i det som anses som private forhold. Dette bidrar til å holde overgrepene skjult for dem som skal yte hjelp. Omfanget er derfor vanskelig å avdekke og det er sannsynligvis høye mørketall.

Det er mye skam knyttet til det å være utsatt for vold fra en som står en nær. En synliggjøring av omfanget vil bidra til større bevissthet rundt problemet, både i hjelpeapparatet og i befolkningen. Å forebygge vold, og å avdekke og gi god hjelp til utsatte og utøvere, er en sentral oppgave for offentlige myndigheter.

---

⁷ <https://dinutvei.no/vold-i-naere-relasjoner/ulike-former-for-vold/>

⁸ Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), 2020

Hvem er sårbare?

I utgangspunktet er **alle** sårbare. Vold i nære relasjoner forekommer i alle samfunnslag og miljøer. Det er imidlertid mange faktorer som har betydning for *hvor* utsatte mennesker er for vold og hvilken mulighet de har for å komme seg ut av voldelige relasjoner. Faktorer som kan påvirke sårbarheten er kjønn, alder, sosioøkonomisk bakgrunn, fysisk og psykisk funksjonsevne og seksuell orientering. Forhold som migrasjon, graviditet og rus kan også spille inn. Flere av disse faktorene kan virke sammen og bidra til å øke den enkeltes sårbarhet.

Barn er spesielt sårbare, men også eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne er sårbare grupper.

Symptomer og tegn

Det finnes en rekke ulike symptomer på at noen blir utsatt for vold i nære relasjoner. Alle disse tegnene kan skyldes andre forhold og det er derfor vanskelig å gi en avgrenset oversikt over hvilke tegn man skal se etter. Tegn på overgrep kan forveksles med andre livssituasjoner. Det er viktig å være oppmerksom på uforklarlige skader og diffuse symptomer.

Barn gir ofte vage signaler, men sett i sammenheng kan det være barnets måte å uttrykke at noe er galt. Atferdsendringer kan være tegn på at noe ikke er i orden.

Det finnes en rekke ulike symptomer og tegn på at noen blir utsatt for vold i nære relasjoner. Det kan være vanskelig å vite hva man skal se etter. Tegn som kan gi indikasjon på at det foregår vold kan også skyldes andre forhold i en persons eller en families liv. Personer, enten det er barn, voksne eller eldre, kan ha forskjellige og varierende reaksjoner og symptomer. Noen kan skjule for omverden hva de er utsatt for, og andre kan vise symptomer som kommer enten akutt eller gradvis.

Tegn på at noen kan være utsatt for vold og overgrep kan være:

- Fysiske tegn som hevelser, blåmerker, rift, kutt eller arr, bitemerker, skader på øre, nese hals og øye, skjelettskader/brudd/hodeskader, livløshetsanfall, feilmedisinering og forgiftning.
- Følelsesmessige reaksjoner, angst, depresjon
- Uvanlige reaksjoner på hendelser eller personer
- Problemer med intimitet og nærhet
- Destruktiv eller grenseoverskridende atferd, reguleringsvansker
- Seksualisert atferd
- Ferdighetstap
- Endret bruk av sosiale medier

“Du ser det ikke før du tror det”

Jevnaker kommune,

Side 7

Handlingsplan -

Vold og overgrep i nære relasjoner: 2022-2025

Vedtatt i kommunestyret 24.02.22

- Selvskading og selvmordsforsøk
- Rusmiddelproblemer
- Psykosomatiske tegn, som magesmerter, hodepine, svimmelhet, spiseforstyrrelser, sengevæting/enkoprese (avføringslekasje), utmattelse, hjertebank etc.

Hos barn bør man være oppmerksom på skader som ikke kan forklares. Symptomer kan være diffuse og barnas signal vage. Barn kan uttrykke at noe er galt på en måte som er utydelig for voksne.

Atferdsendringer kan ofte være et tegn på at noe er galt, og bør ikke bortforklares ved at barn er «vanskelige». Husk at barn ikke er vanskelige, de har det vanskelig. De vanligste symptomene er at barnet viser eller forteller om fysiske smerter, vondt i magen eller hodet, søvnproblemer, tristhet, utagering eller konsentrasjonsvansker. Disse tegnene er helt generelle indikatorer på at barn ikke har det bra, og at det er noe i livet som er en belastning. Tegn hos barn kan være ulike etter hvilken type vold de er utsatt for. Omsorgssvikt kan eksempelvis typisk gi noen symptomer, mens seksuell vold kan gi andre. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har laget en oversikt over tegn på at noen er utsatt for vold eller overgrep. Denne finner du [her](#)

Voksne kan vise symptomer på mange måter, noen kan være å oppleve å ha lav selvtillit, spiseforstyrrelser, angst og depresjoner og bli sosial tilbaketrukket. Personer som blir utsatt for partnervold kan utvikle kroniske fysiske og emosjonelle symptomer.

Det kan være vanskelig å avdekke overgrep mot eldre, fordi eldre kan være mer isolerte og mindre synlige. Normale aldersforandringer kan skjule eller forveksles med skader som skyldes vold. Den eldre vil, på samme måte som barn, ofte være lojal mot overgriper og beskytte vedkommende.

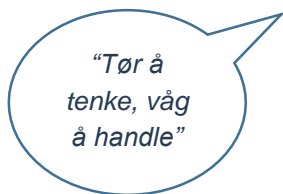

Forebygge – Avdekke – Handle

Det helhetlige arbeidet for å forebygge vold i nære relasjoner foregår på tre ulike nivåer; det byggende-, forebyggende- og det spissede arbeidet. Denne handlingsplanen dreier seg i hovedsak om det øverste nivået, med spissede voldsforebyggende tiltak. Nedenfor ser du en modell som illustrerer dette.

Vi skal forebygge at vold oppstår, vi skal avdekke den volden som utøves og vi skal hjelpe dem som rammes. Alt dette fordrer kunnskap og kompetanse. Kompetanse gir trygghet til å handle. Økt kunnskap vil bidra til økt bevissthet rundt problematikken, noe som i seg selv kan føre til at flere **voldsutsatte avdekkes**.

Når vold avdekkes er det viktig at ansatte vet hva de skal gjøre med det de ser, hvem de kan kontakte og hvilke tiltak som kan iverksettes. Sentrale hjelpeinstanser og samarbeidspartnere blir derfor løftet frem i handlingsplanens vedlegg.

Oppsummert handler det om å:

- 1) Vite hva man ser etter
- 2) Vite hva man gjør med en bekymring eller undring

Når har du plikt til å handle?

Hovedregel for ansatte i Jevnaker kommune:

Alle brukernære⁹ tjenester skal ha prosedyre for å avdekke og melde bekymring om vold i nære relasjoner.

Dersom en ansatt får kjennskap til eller har mistanke om at et barn, ungdom, voksen eller eldre har vært utsatt for/utsettes for vold og overgrep, skal den ansatte umiddelbart informere sin nærmeste leder.

- **Meldeplikten er et selvstendig og individuelt ansvar som påhviler den enkelte ansatte. Hver og en må selv foreta en konkret og skjønnsmessig vurdering av situasjonen. Det er ikke tilstrekkelig å underrette en overordnet.**
- Leder skal i samarbeid med ansatt sørge for at den lovbestemte meldeplikten overholdes. Det er ikke tilstrekkelig å underrette en overordnet. Meldeplikten oppfylles ved at man sender bekymringsmelding til barnevernet og/eller anmeldelse til politi.
- Avvergelsesplikten er i likhet med meldeplikten en selvstendig og individuell plikt til å søke og avverge kriminalitet. Dette gjøres ved anmeldelse til politiet eller «på annen måte».
- Ved mistanke om at eldre brukere blir utsatt for vold i nære relasjoner skal politiet kontaktes. Kommuneoverlegen kan gi råd i forhold til tiltak.

Melding til barnevernet kan således være tilstrekkelig både for å oppfylle meldeplikten og avvergelsesplikten. Er faren akutt, er det nødvendig både med melding til barnevernet og anmeldelse til politiet. Dersom det er mistanke om at det er foreldrene/foresatte som utsetter barnet eller ungdommen for vold, skal foreldrene/foresatte ikke orienteres om at bekymringsmeldingen vil bli sendt. Fremgangsmåten drøftes alltid med barneverntjenesten.

Mer om ulike plikter

Taushetsplikten en hindring?

Taushetsplikten skal ikke være en hindring for å samarbeide mot vold i nære relasjoner. Taushetsplikt og ulike bestemmelser innenfor ulike etater har ofte blitt oppfattet som hindre for utstrakt samarbeid.

Alle offentlige ansatte har meldeplikt til barnevernet ved mistanke om at noen utsettes for omsorgssvikt, overgrep, vold eller er vitne til vold. Vold mot foreldre er vold mot barnet.

---

⁹ Brukernære tjenester omfatter i denne sammenheng velferdstjenester som helse- og omsorgstjenester, forebyggende tjenester, sosiale tjenester, sykehjem, skoler og barnehager.

Samtykke til å samarbeide fra foreldre og fra ungdom over 15 år gir også et godt grunnlag for å få til et positivt samarbeid. Erfaringer viser at de aller fleste gir dette samtykket. På side 42 i KS sin veileder «Taushetsplikt og Samhandling» står det mer om dette (se lenke nedenfor).

Det er viktig at alle ansatte har kunnskap om lover og regler knyttet til taushetsplikt og informasjonsdeling. Ved behov for å oppfriske kunnskapen på området henvises ansatte til å gå inn på KS sin veileder «Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid for barn – ungdom – familier», se lenke:

<https://www.ks.no/fagomrader/barn-og-unge/barnevern/nyheter/taushetsplikt-i-arbeid-med-barn-ungdom-og-familier/>.

Avvergelsesplikt

Avvergelsesplikt innebærer at alle har en generell plikt til å hindre visse former for alvorlige straffbare handlinger, dette gjelder blant annet grov frihetsberøvelse, grov kroppsskade, drap, mishandling i nær relasjon, voldtekt, incest og hensette noen i en hjelpeløs tilstand m.m. Den mest aktuelle måten å oppfylle avvergelsesplikten er ved å anmelde forhold til politiet. Denneplikten går foran lovbestemt taushetsplikt, jfr. straffelovens § 196. Les mer om avvergelsesplikten på side 14.

Meldeplikt og opplysningsplikt til barneverntjenesten

Plikten er et selvstendig og personlig ansvar, og den gjelder for alle som utfører tjeneste og arbeid for et forvaltningsorgan, eller er underlagt lov som regulerer dette. Alle offentlige ansatte har plikt til å melde til barneverntjenesten om barn som det er mistanke om at utsettes for eller er vitne til vold. Meldeplikt til barneverntjenesten inntreffer når du har grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller utsatt for andre former for omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker. Privatpersoner har et moralsk ansvar for å melde ifra, men ikke et juridisk ansvar slik offentlige ansatte har. Opplysningsplikten til barneverntjenesten omfatter både en plikt til å melde ifra på eget initiativ og til å gi opplysninger ved pålegg fra barneverntjenesten. Denneplikten går også foran lovbestemte taushetsplikt.

Anmeldelse til politiet

Når et barn eller andre har gitt opplysninger om utøvd vold, er det tilstrekkelig informasjon til en anmeldelse. Vold i nære relasjoner er undergitt ubetinget offentlig påtale og politiet bør i størst mulig grad ta ansvaret for at anmeldelse blir skrevet. Det er i slike saker ikke nødvendig for en fornærmet å anmelde det straffbare forholdet selv. Politiet kan på selvstendig grunnlag iverksette etterforskning.

Handlingsplikten og meldeplikten

Handlingsplikt og meldeplikt er også angitt i en rekke særlover som opplæringsloven, barnehageloven, lov om psykisk helsevern, lov om sykehus, lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene og i straffeloven.

Det betyr i praksis:

- Enkeltansattes handlingsplikt er steg nr. en:
Det betyr at den ansatte ikke må innhente leders tillatelse til å melde en sak til barneverntjenesten.

- Virksomhetens ansvar for å handle er steg nr. to:
Det betyr at leder er forpliktet til å følge opp saken etter å ha fått informasjon/ opplysninger fra melder/ansatt.
- Barnevernets og politiets ansvar for å handle er steg nr. tre - når melding/anmeldelse er mottatt.
Det betyr at både barnevern og politi er forpliktet til å iverksette en undersøkelse og tiltak i forhold til meldingens alvorlighetsgrad og innhold, samt gi tilbakemelding til melder.

Ved mistanke om vold og overgrep mot barn – hva gjør jeg når et barn begynner å fortelle?

- Ta deg tid til å lytte.
- Vær rolig.
- Bruk åpne spørsmål/formuleringer, som for eksempel «fortell meg...», «beskriv for meg», «forklar...». Ikke legg føringer.
- Skriv ned det som blir sagt.
- Ros barnet for at det våger å fortelle.
- Vær tydelig på at du må fortelle videre.

Dokumenter alt som er observert, hørt og snakket om med barnet.

Drøft med en kollega eller en leder.

Søk råd og veiledning hos Barneverntjenesten (evt. anonymt).

Seksuelle overgrep: Meld ifra til politi og barneverntjenesten når det er grunn til bekymring for at seksuelle overgrep skal skje eller har skjedd.

Kjønnslemlestelse: Meld ifra til politi og barneverntjenesten når det er grunn til bekymring for at kjønnslemlestelse skal skje eller har skjedd.

Tvangsekteskap: Meld ifra til barneverntjenesten når det er grunn til å tro eller du er bekymret for at barn skal giftes bort, meld også fra om man skulle få opplysninger som gir bekymring.

Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse kan kontaktes for råd og veiledning, se kontaktinformasjon i vedlegg.

Bedre tverrfaglig innsats (BTI)

Jevnaker kommune har innført modellen BTI. Dette er en samhandlingsmodell for tjenester som møter gravide, barn, unge og foreldre det er knyttet undring eller bekymring til. Hensikten er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats, uten at det blir brudd i oppfølgingen.

Modellen skal sikre at ansatte blir ansvarliggjort og får handlingskompetanse til å fange opp og følge opp, fra tidligst mulig tidspunkt, med foreldresamarbeid, uten oppfølgingsbrudd og med dokumentert effekt.

Et viktig verktøy i BTI er handlingsveilederen.

Handlingsveileder BTI

Dersom man som ansatt lurer på om et barn/ungdom trenger hjelp, har man plikt til å gjøre noe med det. Den ansatte må huske på at man kanskje er den eneste som ser og at man dermed blir den avgjørende faktoren, dersom bekymringen viser seg å være reell.

Ansatte skal bruke BTI – handlingsveileder fra første stund i møte med barn og unge som kan ha behov for hjelp, støtte og oppmerksomhet. Handlingsveilederen viser hvordan man bør handle, og hvordan man gjennom tidlig innsats og samhandling, skal hindre at barn og unge vokser seg inn i større vansker. Vi skal ikke vente og se!

Sentralt i handlingsveilederen er at man på alle nivåer har et samtidighetsansvar. Det betyr at man er ansvarlig for å følge opp barnet og familien selv om man har sendt henvisninger eller meldt fra om sin bekymring til andre instanser eller til leder. De ulike tjenestenes arbeid med familien skal i størst mulig grad foregå samtidig, ikke etappevis.

Barnevernet følger til enhver tid gjeldende veiledere/retningslinjer.

Mer informasjon om BTI og handlingsveilederen finner du her:

<https://www.jevnaker.kommune.no/bedre-tverrfaglig-innsats-bti.559780.no.html>

Ved mistanke om vold og overgrep mot voksne og eldre

- Dokumenter alt som er observert, hørt og snakket om med den utsatte.
- Våg å spørre direkte og tilby hjelp.
- Søk råd hos en kollega eller leder ved behov.
- Informer kommunens krisesentertilbud om den utsatte er truet, og ta kontakt med politi.
- Ring «Vern for eldre» for å få råd, veiledning og hjelp. Der kan man også være anonym.
- Vurder behov for kontakt med fastlege eller helsehjelp.

Seksuelle overgrep: Meld fra til politi og overgrepsmottaket.

Overgrepsmottaket er et frivillig tilbud til voksne for å sikre tekniske spor, samt medisinsk og psykososial oppfølging etter et seksuelt overgrep. Tilbudet er taushetsbelagt og uavhengig av anmeldelse. Overgrepsmottaket kan også kontaktes for råd og veiledning.

Se kontaktinformasjon til overgrepsmottaket i Drammen og andre hjelpeinstanser bak i planen (vedlegg).

Krisesenteret

I Norge har alle kvinner, menn og barn rett på et krisesentertilbud når de er truet eller utsatt for vold. Krisesentrene tilbyr blant annet betjent krisetelefon, samtaler, midlertidig beskyttet botilbud for kvinner, menn og barn, oppfølgingsamtaler etter et opphold, nettverksgrupper og opplysningsarbeid i skoler, lag og foreninger. Tjenestene er gratis og de som jobber på krisesenteret har taushetsplikt.

Ringerike krise- og kompetansesenter for vold i nære relasjoner

Alle kommuner skal ha et krisesentertilbud. Ringerike kommune er vertskommune for flere kommuner, herunder Jevnaker kommune. Ringerike krise- og kompetansesenter for vold i nære relasjoner ligger i Hønefoss og er det krisesenteret som ligger nærmest Jevnaker kommune.

Det er imidlertid fritt krisesentervalg. Det betyr at man selv velger hvilket krisesenter i Norge man tar kontakt med.

Ringerike krise- og kompetansesenter er et tilbud til voldsutsatte kvinner, menn og deres barn.

- Senteret har åpent 24 timer i døgnet, alle dager.
  - Tilbudet er gratis.
  - Man kan ta kontakt uten timeavtale eller henvisning.
  - Man kan komme til samtaler uten å bo på senteret.
  - Man kan få et trygt og beskyttet botilbud.
  - Ansatte har taushetsplikt.
  - Dette er et lovfestet tilbud til mennesker som er utsatt for vold i nære relasjoner.
- Ringerike krise- og kompetansesenter tilbyr undervisning, råd og veiledning til kommunen, både i enkeltsaker og generelt.

Kontaktinformasjon:

Telefon: 32 17 06 90

E-post: krisesenteret@ringerike.kommune.no

Besøksadresse: Hov Allé 32, 3515 Hønefoss

Mer informasjon om Ringerike krise- og kompetansesenter finner du her:

<https://www.ringerike.kommune.no/krisesenteret>

Når du som innbygger/medmenneske er bekymret for et barn, ungdom, voksen eller eldre

Alle former for vold og overgrep er ulovlige, og kan gi fysiske eller psykiske skader, både på kort og lang sikt. Hvis du tror eller vet om noen som utsettes for vold eller overgrep, er det viktig at du oppsøker hjelp.

Det er også viktig at vi, som naboer, trenere/instruktører, kollegaer og venner, tør å se og tør å spørre. Det at du tør å spørre, kan føre til at den som er utsatt for vold også tør svare.

Meld fra om vold eller overgrep

Får du vite om at noen blir eller kan bli utsatt for vold eller overgrep, har du mulighet til å hjelpe. I noen tilfeller kan du også ha en lovpålagt plikt til å forhindre at det skjer.

Du kan avverge vold- og seksuallovbrudd ved å melde fra til politiet eller barnevernet, eller ved å hjelpe den som er utsatt i sikkerhet, for eksempel på et krisesenter. De samme instansene kan du kontakte for råd og veiledning hvis du er usikker på hvordan du kan gå frem.

Politiet: **02800** (lokalt) og **112** (nasjonalt)
Barnevernet Jevnaker: **61 31 57 00**, hverdager mellom 10-14 (via Servicetorget)
Barnevernvakta: **409 21 233** (hverdager 15.30-08.00, døgnåpent helger og helligdager)
Krisesenteret: **32 17 06 90**

Avvergingsplikt

Samfunnet vårt er avhengig av at vi bryr oss og tar vare på hverandre. Derfor har alle i Norge avvergingsplikt.

Vi har alle plikt til å avverge alvorlige lovbrudd av en karakter som tilsier stor fare for liv og helse, som drap, voldtekt, mishandling i nære relasjoner og seksuelle overgrep mot barn. Om det ikke er trygt for deg å gripe inn har du likevel plikt til å varsle politiet.

Noen situasjoner krever at du gjør noe med én gang. Det betyr ikke at du selv må gripe inn eller sette deg i fare for å avverge. Avverging kan skje ved å varsle politi og/eller barnevern. Hvis mulig, kan du også bringe den utsatte i sikkerhet, for eksempel på et krisesenter.

Kontakt **barnevernstjenesten** eller **politi på 02800** om du er i tvil. Forklar situasjonen og be om hjelp til å vurdere hvordan du kan gå frem.

Les mer om avvergingsplikten på plikt.no

Tiltak for å styrke tjenestene i arbeidet med vold i nære relasjoner

Evaluering av tiltakene skal skje årlig, på felles fagdag, jf. punkt 1.

1. Felles fagdag for kommunalt ansatte en gang i året med temaet «vold i nære relasjoner»

- Oppfølging av handlingsplanen (status)
- Ta opp en aktuell problemstilling innen temaet
- Vurdere behov for å trekke inn ekstern aktør for undervisning/kompetanseheving

Ansvar: Kommunalsjef Oppvekst og kultur i samarbeid med kommunalsjef Helse og omsorg

2. Kompetanseheving i den enkelte tjenesten ved å sette «vold i nære relasjoner» på agendaen minimum én gang i året

- Hvert enkelt tjenesteområde har et selvstendig ansvar for å holde seg faglig oppdatert når det gjelder å avdekke vold i nære relasjoner innenfor sitt fagområde/sin brukergruppe
- Vold i nære relasjoner (handlingsplanen) inngår i opplæringen av nytilsatte
- Trekk inn relevante ressurser i kommunen for undervisning på temaer det er behov for økt kompetanse innen (for eksempel invitere inn barnevern, familieteam, psykisk helse mv.)
- Trekk inn relevante eksterne ressurser (for eksempel krisesenteret, politiet mv.)
- E-læring

Ansvar: Virksomhetsledere og avdelingsledere

Eksempler på e-læringsressurser:

Vern for eldre har e-læringskurs om vold og overgrep mot eldre. Kursene ligger på www.vernforeldre.no

Bufdir har utarbeidet retningslinjer for å avdekke og følge opp seksuelle overgrep mot voksne med utviklingshemming og vold og overgrep mot barn og unge med funksjonsnedsettelse. Bufdir har også utarbeidet flere case som kan brukes for refleksjon og opplæring. Alt dette ligger på www.vernmotovergrep.no

Redd barna har undervisningsmaterieell beregnet på barnehage og 1.-7.trinn. Dette ligger på: <https://www.reddbarna.no/skole/undervisning-vold-overgrep/>

Andre nettsteder med informasjon som kan brukes for kompetanseheving:

- «Jeg vil vite» <https://jegvilvite.no/>
- Film «kroppen min» på nrk super <https://nrksuper.no/program/msue10003117/kroppen-min-eier-jeg>
- Flere tips til ressurser – se vedlegg

3. Rutiner for melding og oppfølging

- Alle brukernære¹⁰ tjenester skal ha en skriftlig prosedyre eller rutine for å avdekke og melde bekymring om vold i nære relasjoner, samt for å følge opp en bekymring og iverksette tiltak.
- Rutinene ligger i Compilo og skal revideres årlig.

Ansvar: Virksomhetsledere og avdelingsledere

- For tjenester som jobber med barn, unge og familier vil **BTI-handlingsveileder**, med tilhørende tiltak/rutiner/verktøy (fra nivå 0 til nivå 3), stå sentralt i arbeidet med vold i nære relasjoner. Skulle det likevel vurderes nødvendig å legge til noe på tematikken vold i nære relasjoner, bør det vurderes å ta dette inn i BTI-handlingsveileder – slik at alt samles ett sted.

Ansvar: Virksomhetsledere og avdelingsledere.

Eventuell supplerings av tiltak/rutiner inn i BTI-handlingsveileder må avklares med kommunalsjef for Oppvekst og kultur før det legges inn.

---

¹⁰ Brukernære tjenester omfatter i denne sammenheng velferdstjenester som helse- og omsorgstjenester, forebyggende tjenester, sosiale tjenester, sykehjem, skoler og barnehager.

Vedlegg:

Sentrale hjelpeinstanser og samarbeidspartnere

- **Krisesenteret i Hønefoss, Hov Allé 32, 3515 Hønefoss**
Tlf: **32 17 06 90**, e-post: krisesenteret@ringerike.kommune.no.
For mer info, se: <https://www.ringerike.kommune.no/krisesenteret>
- **Politiet, direktenummer: 02 800, nødnummer: 112, nordre.buskerud@politiet.no**
Hønefoss politistasjon vakttelefon: 33 34 44 00. Besøksadr: Askveien 4, 3510 Hønefoss
- **Overgrepsmottak, Drammen legevakt tlf. 116117/32 25 41 70**
e-post: legevakta@drammen.kommune.no.
Dersom det er vanskelig å komme til nærmeste overgrepsmottak kan man kontakte legevakta, som vil hjelpe en videre. På telefon **116 117** kan man få informasjon om nærmeste legevakt.
For mer informasjon om overgrepsmottak se: <https://dinutvei.no/seksuelle-overgrep/hva-er-et-overgrepsmottak/>
- **Forlikrådet i Ringerike og Hole tlf. 32 10 32 79**
- **Barnevern i Jevnaker kommune. På dagtid kan man ringe barneverntjenesten Jevnaker på tlf. 61 31 57 00 (Servicetorget, åpent 10-14).**

Barnevernvakta: Jevnaker barneverntjenesten inngår som en del av Interkommunal barnevernvakt sammen med Modum, Krødsherad, Sigdal og Øvre Eiker og er en akuttberedskap som skal gi barn, unge og deres familier nødvendig hjelp utenom barneverntjenestens ordinære åpningstider. Barnevernvakta er åpen fra klokka 15.30-08 på hverdager. I helger og helligdager er barnevernvakta åpen hele døgnet. **Telefon: 40 92 12 33**

- **Alarmtelefonen tlf. 116 111.**
Alarmtelefonen er en gratis telefon for barn og unge som er utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt.

«Du kan chatte med Alarmtelefonen på 116111.no, ringe 116 111, eller sende sms til 417 16 111, hele døgnet.

Du kan ta kontakt både om du trenger øyeblikkelig hjelp, hvis du lever med vanskelige forhold hjemme, og hvis du lurer på om du trenger hjelp. Det er bedre å ta kontakt hvis du er i tvil, og ingen telefoner er dumme».

- **Nok.Drammen (tidligere BriS)** er et gratis, tverrfaglig lavterskeltilbud til utsatte for seksuelle overgrep og deres pårørende.
Her tilbys også veiledning for skoleklasser, lærere, helsepersonell og øvrige fagpersoner i spørsmål som omhandler seksuelle overgrep.
Telefon: 32 04 58 00
E-post: nokdrammen@drammen.kommun.e.no

Andre relevante hjelpeinstanser og nyttige lenker

- **Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:** <https://www.bufdir.no/vold/>
Sider med kunnskapsformidling om vold i nære relasjoner: «Vold og overgrep mot barn og unge», «vold og overgrep mot voksne», «tvangsekteskap og æresrelatert vold» og «seksuelle overgrep mot utviklingshemmede». Sidene har blant annet e-læringsprogrammer og gir oversikt over hjelpeinstanser og hvordan gå frem ved mistanke om at noen utsettes for vold og overgrep.
- **Vern for eldre:** <http://www.vernforeldre.no/>
Alle over 62 år, som utsettes for vold eller overgrep (eller står i fare for å bli det) kan ringe for råd, veiledning og hjelp. Også pårørende eller andre som har mistanke om overgrep mot eldre kan ringe. Tilbudet er gratis. Nasjonal kontaktelefon (man.-fre. kl.09-15) tlf: 800 30 196.
- **Landsforeningen for voldsofre:** <http://www.voldsoffer.no/om-oss/>
Foreningen er politisk nøytral og religiøst uavhengig, og hjelper alle, uansett kjønn, alder og bakgrunn. Det gis bistand i alle typer voldssaker, blant annet i saker som gjelder fysisk vold, psykisk vold og seksualisert vold. Gratis advokatkonsultasjon – telefon: 22 34 30 00, e-post: post@advokat-teigstad.no
- **DIXI Ressurssenter mot voldtekt:** <https://www.dixi.no/>
«DIXI Ressurssenter er et lavterskeltilbud for deg som er utsatt for seksuelle overgrep, eller kjenner noen som er utsatt. Dette gjelder voldtekt, seksuelle overgrep og seksuelle trakasseringer. Vi er her for at utsatte og pårørende skal ha noen å snakke med, på en trygg arena der vi sammen kan skape håp for fremtiden».
  - Alle som arbeider i DIXI er fagutsannet og har bred erfaring
  - Tilbudet er gratis
  - Det trengs ikke henvisning
  - Åpningstider mandag – fredag 09.00-15.00
  - Telefon: 22 44 40 50, e-post: dixi@dixioslo.no
- **Utsattmann.no:** <http://utsattmann.no/om-utsattmann/>
«På nettsida www.utsattmann.no kan utsatte for overgrep, deres pårørende og fagmiljøer finne informasjon om seksuelle overgrep med spesielt fokus på gutter/menn. Der kan du lese andre utsattes historier og det er en spørsmål- og svartjeneste som kan benyttes anonymt. Vi har dyktige foredragsholdere som besøker skoler, fagdager og workshops. Ved bruke egne historier og erfaringer gir vi råd til andre utsatte, deres pårørende og fagfolk i ulike sammenhenger».

- **Frivillig.no – senter for seksuelt misbrukte menn - <https://frivillig.no/senter-for-seksuelt-misbrukte-menn>**
«SSMM er en frivillig organisasjon som gir råd og støtte til incestutsatte menn. Primær målgruppe er menn som har vart utsatt for incest og seksuelle overgrep som barn og tenåring, foresatte og partnere av overgrepsutsatte menn. Sekundær målgruppe er yrkesgrupper, studenter og andre som berøres av overgrepssproblematikken og er i behov av undervisning, veiledning og samarbeid».

 Telefon: 22 42 42 02
- **Fri rettshjelp**, juridisk bistand betalt av staten: <http://www.fri-rettshjelp.no/>
- **Ung.no** – temasider om seksuelle overgrep: <http://www.ung.no/overgrep/>
- **Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress:** <https://www.nkvts.no/>
- **Stine Sofies stiftelse:** <http://stinesofiesstiftelse.no/>

Stiftelsen arbeider for å sikre barn en barndom uten vold.
- **Jegvilvite.no:** <http://jegvilvite.no/>
E-læringsverktøy om vold og overgrep. Sidene er primært for barn, men også til hjelp for voksne slik at de kan lære å snakke med barna om dette. Hovedmålene for sidene er å spre kunnskap om vold og overgrep, få flere til å si i fra dersom de er utsatt eller vet om noen som er det, samt å fjerne tabu i samfunnet.
- **Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse:**
<https://www.rodekors.no/tvangsekteskap>
*Gir informasjon og veiledning om hvordan forholde seg til situasjoner der tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og æresrelatert vold forekommer. Åpningstid mandag-fredag, kl. 9-16.
 Tlf: 815 55 201.*
- **Dinutvei.no:** <https://dinutvei.no/>
Nasjonal veiviser til hjelpetilbud, informasjon og kunnskap om vold i nære relasjoner, voldtekt og andre seksuelle overgrep. Her finnes også en spørsmål-svartjeneste hvor den som stiller spørsmål er anonym.
- **Hjemme verst** er en undervisningsfilm som dreier seg om den kritiske fasen rundt mistanke om overgrep mot barn og unge. Målgruppen er ansatte i skole, barnehage og hjelpetjenester som barneverntjeneste, primær- og spesialisthelsetjeneste. <https://www.nkvts.no/andre-publikasjoner/hjemme-verst/>

Det er mange gode grunner for å etablere en nødtelefon for barn og unge, men viktigst av alt er at:

- Alle barn og unge skal ha ett nummer de kan ringe når de opplever vold i hjemmet, er utsatt for overgrep, er redd for tvangsgifte eller opplever andre akutte og vanskelige situasjoner
- Nødtelefonen 116 111 er gratis
- Alle telefoner blir besvart av voksne som har lang erfaring i å hjelpe barn og unge
- Også voksne som er bekymret for barn og unge – eller har mistanke om at de utsettes for vold og overgrep kan ringe Alarmtelefonen 116 111

Alarmtelefonen skal være et tillegg til eksisterende akuttberedskap for barn og unge. Det finnes 15 store barnevernvakter i Norge. Det er de som svarer når du ringer 116 111 i deres åpningstid.

Er du bekymret for et barn?

10 SPØRSMÅL OG SVAR OM Å MELDE TIL BARNEVERNET

1 NÅR BØR JEG MELDE FRA TIL BARNEVERNET?

Er du bekymret for et barn, kanskje fordi du tror foreldrene ikke klarer å ta godt nok vare på barnet? Da bør du melde fra til barnevernet.

2 HVORDAN KAN JEG VITE OM DET ER ALVORLIG NOK?

Er du bekymret, skal du melde fra uansett. Din melding kan være svært viktig for barnet det gjelder. Det er barnevernets oppgave å vurdere alvorret og om hjelp er nødvendig.

3 HVEM SKAL JEG SNAKKE MED I BARNEVERNET?

Du kan ringe eller skrive et brev til barneverntjenesten i din kommune. På kveldstid kan du kontakte barnevernsvakten der denne finnes - eller ringe gratis til den landsdekkende Alarmtelefonen for barn og unge (tif. nr. 116 111). Da blir din bekymring formidlet videre til barnevernet der barnet bor.

4 HVA SKJER NÅR JEG MELDER EN BEKYMRING TIL BARNEVERNET?

Saksbehandleren skriver ned det du forteller. Innen én uke avgjør barnevernet om de skal sette i gang en undersøkelse eller om meldingen skal henlegges. En undersøkelse skal vanligvis ikke vare lenger enn tre måneder.

5 HVA KAN BARNEVERNET GJØRE FOR Å HJELPE BARN, UNGE OG FAMILIER?

Barnevernet foreslår hjelpetiltak som vil gjøre situasjonen bedre for barnet. De fleste barna (8 av 10) får hjelp hjemme hos foreldrene. Hjelpen kan eksempelvis være råd og veiledning, barnehageplass, støttekontakt, besøkshjem eller tilsyn i hjemmet. I enkelte saker får barnet plass i fosterhjem eller på institusjon.

6 MÅ JEG ALLTID OPPGI NAVNET MITT?

Nei, du kan velge å være anonym. Barnevernet må informere familien om innholdet i meldingen. Foreldrene vil da ofte forstå hvem som har meldt fra.

7 FÅR JEG BESKJED DERSOM SAKEN HENLEGGES?

Nei. Barnevernet har taushetsplikt. Annerledes er det for ansatte i for eksempel skole eller barnehage. De har krav på tilbakemelding om det settes i gang tiltak eller ikke.

8 TIDEN GÅR OG JEG ER FORTSATT BEKYMRET: BØR JEG RINGE ÉN GANG TIL?

Ja. Du vil ikke få vite hva barnevernet har gjort siden sist du ringte. Om du fortsatt er bekymret, er det likevel viktig at du tar kontakt og forteller hvorfor.

9 KAN JEG BLI NØDT TIL Å VITNE I RETTEN ELLER FYLKESNEMNDA?

Du kan bli innkalt som vitne. Du har i så fall plikt til å møte og fortelle hvorfor du har vært bekymret.

10 HVOR KAN JEG FÅ VITE MER OM BARNEVERNET?

Du kan lese mer om hva slags hjelp barnevernet tilbyr på disse nettstedene:
www.barnevernet.no
www.regjeringen.no/nb/dep/bld/tema/barnevern
www.bufetat.no/barnevern

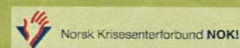
Spørsmålene og svarene er utviklet av Det kriminalitetsforebyggende råd (www.krad.no)

Utdrag fra tiltakskort (Krisesenterforbundet)

VÅGE Å SE, VÅGE Å SPØRRE, TØRRE Å HANDLE

VÅGE Å SE

Fysiske tegn som kan tyde på vold:

- Sår, avrevet hår, blåmerker - særlig på hals, kloremarker, hevelser.
- Skader på hode, ansikt, hals, bryst, brystkasse, armer.
- Skader på flere steder på kroppen og skader som er grodd i varierende grad.
- Brudd, brannskader, stikkskader, gynekologiske smerter.
- Svimmelhet, søvn- og spiseforstyrrelser.
- Psykosomatiske symptomer som vondt i magen, vondt i hodet, vondt i ryggen etc.

Psykiske reaksjoner som kan tyde på vold:

- Redsel, uro, angst, søvn- og konsentrasjons-problemer.
- Depresjon, mareritt, redusert selvfølelse, irritabilitet, selvmordstanker og selvmordsforsøk.

VÅGE Å SPØRRE (rutinespørsmål)

Innledning:

Mange jeg treffer i min jobb har vært utsatt for vold eller trusler om vold fra sin partner eller annen nær familie. Jeg har oppdaget at mange ikke vet at de kan snakke med meg om dette. Derfor har jeg begynt å spørre alle:

- Hvordan er dette for deg?
- Har du vært i et forhold der du har vært redd eller kjent deg truet?
- Har din partner noen gang skadet deg?

Spørsmål om fysisk vold:

- Blir du slått?
- Lugget?
- Holdt nede?
- Blitt brent?
- Dytet?
- Er du redd for hva som kan komme til å skje med deg?

Spørsmål om psykisk vold:

- Blir du ydmyket, krenket eller latterliggjort?
- Blir du fortalt at du er lite verd?
- Blir du truet?
- Føler du deg redd?
- Har den du bor sammen med vanskelig for å kontrollere aggresjon?
- Er du redd for partneren din, barna dine eller andre i din nærhet?
- Blir din ektefelle ofte sint og oppfarende?
- Lever du med strenge regler over hva som er lov og ikke lov?
- Blir du kontrollert av andre?
- Disponerer du dine egne penger?
- Bestemmer noen om du skal ha kontakt med familie og venner?

Spørsmål om seksuell vold:

- Blir du tvunget til seksuelle handlinger når du ikke ønsker det?
- Tvunget til å se pornografiske bilder/filmer?

Spørsmål om materiell vold:

- Blir ting kastet/knust?
- Blir ting du er glad i ødelagt?
- Har du opplevd at klær blir revet i stykker?

Spørsmål om barn:

- Er barnet ditt trygt?
- Er du redd for at barna dine kan bli skadet?
- Hvor er barna når det oppstår konflikter i hjemmet?
- Tilstede, på rommet sitt, på skolen?

Signaler som kan være tegn på vold:

- Hyppige sykemeldinger, hyppige legebesøk, ofte med diffuse symptomer
- Avtaler endres eller kanselleres, personen har vanskelig for å komme hjemmefra
- Personen motsetter seg hjelp som krever innsyn i familien/par-relasjonen
- Personen er stadig blakk
- Personen kommer sjelden alene til avtalene; ektefelle/partner er ofte med
- Økt bruk av legemidler og alkohol
- Knuste eiendeler, hull i dører og vegger (ved hjemmebesøk)

Jevnaker kommune,

Handlingsplan -
Vold og overgrep i nære relasjoner: 2022-2025
Vedtatt i kommunestyret 24.02.22

Side 24